

MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI
ČESKÉ REPUBLIKY

Praha 27. 5. 2020
č. j. MSP-23/2020-OINS-ORIO/2
Počet listů: 2

STANOVISKO
k přípustnosti výkonu funkce insolvenčního správce v insolvenčním řízení
prostřednictvím vícero ohlášených společníků zároveň
a ke změně osoby oznámeného ohlášeného společníka v průběhu
insolvenčního řízení

Úvod

Toto stanovisko je vydané v rámci dohledové činnosti ve smyslu § 36 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen „ZIS“) a jeho účelem je zvýšení právní jistoty insolvenčních správců stran způsobu řádného výkonu jejich činnosti či funkce.

Důvodem přijetí tohoto stanoviska jsou poznatky, které získalo Ministerstvo spravedlnosti při výkonu dohledové činnosti nad insolvenčními správci ve smyslu § 36 ZIS.

V rámci dohledové činnosti bylo konkrétně zjištěno, že veřejné obchodní společnosti, které jsou ustanoveny insolvenčními správci, oznamují soudům, že jejich jménem bude funkci insolvenčního správce v řízení vykonávat **více ohlášených společníků zároveň**.

Právním názorem vysloveným v tomto stanovisku se bude Ministerstvo spravedlnosti řídit při výkonu dohledové činnosti nad insolvenčními správci.

Relevantní právní úprava

Podle § 9 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) [dále jen „InsZ“] platí, že „**procesními subjekty podle tohoto zákona jsou [...] d) insolvenční správce** [...]“.

Podle § 24 odst. 2 InsZ platí, že „**veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, oznámí insolvenčnímu soudu neprodleně, kdo z jejích společníků, prostřednictvím kterých vykonává činnost insolvenčního správce⁶⁰⁾, bude jejím jménem funkci insolvenčního správce** [...]“.

Poznámka pod čarou č. 60 v InsZ pak odkazuje na § 5 odst. 1 písm. d) ZIS, podle kterého platí, že „**návrh veřejné obchodní společnosti nebo zabraněné společnosti na vydání povolení nebo zvláštního povolení musí obsahovat [...] d) jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo, a není-li přiděleno, datum narození a trvalý pobyt společníka fyzické osoby, která je statutárním orgánem nebo členem**

statutárního orgánu, jejímž prostřednictvím bude vykonávat činnost insolvenčního správce (dále jen „ohlášený společník“) [...]“.

Podle § 5 odst. 1 písm. e) ZIS platí, že „návrh veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční společnosti na vydání povolení nebo zvláštního povolení musí obsahovat [...] e) číslo jednací povolení ohlášeného společníka nebo číslo jednací zvláštního povolení ohlášeného společníka“.

Podle § 40 odst. 1 InsZ platí, že „[...] Veřejná obchodní společnost vykonává funkci insolvenčního správce ohlášeným společníkem podle § 24 odst. 2.“

Podle § 36 odst. 1 ZIS „Ministerstvo vykonává dohled nad insolvenčními správci a hostujícími insolvenčními správci.“

Podle § 36 odst. 2 písm. c) „Ministerstvo dohlíží nad tím, zda insolvenční správce a hostující insolvenční správce plní povinnosti stanovené insolvenčním zákonem.“

Obsah stanoviska

Insolvenční správce je při výkonu funkce insolvenčního správce v rámci konkrétního insolvenčního řízení zvláštním procesním subjektem tohoto řízení (§ 9 písm. d) insolvenčního zákona), není přitom účastníkem insolvenčního řízení (§ 14 insolvenčního zákona), ale má jako zvláštní procesní subjekt samostatné postavení jak vůči dlužníkovi, tak vůči věřitelům a nelze jej považovat ani za zástupce věřitelů, ani za zástupce dlužníka. Pro **procesní subjekt** platí, že je v soudním (v tomto případě insolvenčním) řízení oprávněn **jednat a vystupovat výlučně způsobem výslovně upraveným a předvídaným procesním předpisem.**

Tento obecný závěr platí tím spíše pro subjekt ustanovený do funkce insolvenčního správce, jelikož tento reprezentuje v insolvenčním řízení veřejný zájem na zajištění řádného průběhu insolvenčního řízení a na co nejvyšším uspokojení věřitelů, aniž by byl některý z účastníků nespravedlivě poškozen či zvýhodněn, přičemž při výkonu funkce je insolvenční správce povinen dát tomuto zájmu přednost před zájmy vlastními či zájmy jiných osob (§ 5 písm. a) InsZ i § 36 odst. 1 InsZ). Jedná-li proto insolvenční správce v postavení zvláštního procesního subjektu insolvenčního řízení, je nutné jeho činnost při výkonu funkce považovat za **zvláštní (procesní) postup, který může vykonávat pouze osoba, která k tomu má příslušné oprávnění vyplývající z procesního předpisu** (u veřejné obchodní společnosti se jedná o jejího **ohlášeného společníka podle § 24 odst. 2 insolvenčního zákona**).

Veřejná obchodní společnost, která je ustanovena insolvenčním správcem, má podle § 24 odst. 2 InsZ povinnost **neprodleně po svém ustanovení** oznámit insolvenčnímu soudu, **kdo z jejích ohlášených společníků bude jejím jménem v daném insolvenčním řízení vykonávat funkci** insolvenčního správce (dále jen „**oznámený ohlášený společník**“). Zároveň § 40 odst. 1 InsZ výslovně uvádí, že veřejná obchodní společnost svou funkci vykonává **ohlášeným společníkem podle § 24 odst. 2 InsZ**. Z textace obou těchto ustanovení jednoznačně vyplývá, že veřejná obchodní společnost může funkci insolvenčního správce v konkrétním insolvenčním řízení vykonávat **toliko jedním ohlášeným společníkem zároveň**. Není tedy možné, aby veřejná obchodní společnost v podání podle § 24 odst. 2 InsZ oznámila soudu dva a více ze svých ohlášených společníků. V této souvislosti lze podpůrně odkázat na § 21 odst. 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „**OSŘ**“), podle kterého v téže věci může **za právníkou osobu současně jednat jen jediná osoba**.

Z výše uvedeného také vyplývá, že § 24 odst. 2 InsZ představuje **procesní pravidlo**. Textace § 24 odst. 2 InsZ (zejm. části „je ustanovena“ a „neprodleně“) pak odkazuje na **konkrétní procesní fázi, která se v insolvenčním řízení už zásadně nemůže opakovat** (tj. situaci, kdy současně

dochází k ustanovení veřejné obchodní společnosti do funkce insolvenčního správce v konkrétním řízení a zároveň zde ještě není formálně oznámena osoba ohlášeného společníka způsobilá k výkonu funkce jejím jménem). Toto ustanovení tedy **neumožňuje změnit osobu** oznámeného ohlášeného společníka. Ani v jiných ustanoveních InsZ se o takové možnosti nehovoří. **Zásadně tak není možné, aby veřejná obchodní společnost změnila osobu oznámeného ohlášeného společníka.**

Z poznatků Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že opačný závěr bývá opíráno o odkaz na § 21 odst. 1 OSŘ, který upravuje jednání za právníckou osobu v občanském soudním řízení. Tento odkaz je však **nepřípadný**, neboť podle odst. 2 téhož ustanovení se tato obecná pravidla nepoužijí mimo jiné tehdy, **stanoví-li zvláštní zákon, že za právníckou osobou jednají jiné osoby**. Ve vztahu ke zkoumané problematice pak **zvláštní zákon (InsZ) jinak stanoví**, a to právě v § 24 odst. 2 InsZ (příp. ve spojení s § 40 odst. 1 InsZ).

Vzhledem k tomu, že § 24 odst. 2 InsZ představuje procesní pravidlo, má však Ministerstvo spravedlnosti za to, že je přípustná jeho **analogická aplikace**, která však musí respektovat určité **limity**. **Ani v jiných situacích InsZ totiž neumožňuje změnu v osobě insolvenčního správce „jen tak“, bez splnění určitých podmínek.** Jak pro **odvolání správce z funkce na jeho návrh** podle § 31 odst. 1 InsZ, tak pro **odmítnutí ustanovení správce do funkce** na jeho návrh podle § 22 InsZ jsou třeba **důležité důvody**, mezi které podle ustálené judikatury vyšších soudů zásadně nepatří **pracovní a organizační aspekty výkonu funkce** (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 8. 2011, č. j. 1 VSPH 959/2011-B-17, či ze dne 16. 11. 2011, č. j. 3 VSPH 521/2011-A-29). Na základě výše uvedeného tak lze dle názoru Ministerstva spravedlnosti *per analogiám* připustit změnu v osobě oznámeného ohlášeného společníka i v průběhu insolvenčního řízení, avšak **pouze z důležitých důvodů**. Konkrétně lze akceptovat, že veřejná obchodní společnost přistoupí ke změně osoby oznámeného ohlášeného společníka např. tehdy, kdy ten původní dlouhodobě těžce onemocní. Vždy je však třeba mít na paměti, že insolvenční správce je svou funkcí povinen vykonávat **svědomitě a s odbornou péčí** (srov. § 36 odst. 1 InsZ) a že insolvenční řízení musí být vedeno v souladu se **zásadou rychlosti a hospodárnosti** [srov. § 5 písm. a) InsZ]. **Opakovaná změna osoby oznámeného ohlášeného společníka v řízení bez důležitých důvodů tedy zásadně nepředstavuje řádný výkon funkce insolvenčního správce.**

Od změny osoby oznámeného ohlášeného společníka je třeba **odlišit situaci, kdy oznámený ohlášený společník ztratí způsobilost být ohlášeným společníkem** (tedy např. mu bude zrušeno povolení vykonávat činnost insolvenčního správce či přestane být společníkem insolvenčního správce). Veřejná obchodní společnost se tak dostane do situace, kdy nedisponuje osobou oznámeného ohlášeného společníka, a je tedy povinna neprodleně tuto situaci zhojit (tedy oznámit nového ohlášeného společníka). Nejedná se proto o změnu oznámeného ohlášeného společníka ve smyslu výše uvedeného (kdy veřejná obchodní společnost již osobou oznámeného ohlášeného společníka disponuje), ale o oznámení nové osoby ohlášeného společníka, kdy veřejná obchodní společnost v důsledku různých okolností osobou oznámeného ohlášeného společníka již nedisponuje.

Právní povaha stanoviska

Toto sdělení neobsahuje obecně závazný výklad právních předpisů. Jedná se o prezentaci výkladu právních předpisů Ministerstvem spravedlnosti jakožto orgánu moci výkonné příslušným k aplikaci insolvenčního zákona, která je činěna v souladu se zásadou dobré správy a služby veřejnosti za účelem posílení předvídatelnosti aplikační praxe ministerstva a tím posílení právní jistoty adresátů dotčených právních předpisů.

Toto stanovisko platí až do odvolání, které bude zveřejněno na stránkách www.insolvency.justice.cz.

Mgr. Marie Benešová
ministřiny spravedlnosti